

Budapest 1966: az Egyetemesek Eszperantó Szövetség világkongresszusa

Húszezer eszperantista — Érettségi a világnyelvből — Madách eszperantóul

A hazai eszperantó mozgalom a Magyar Eszperantó Szövetség irányításával napjainkban új fellendülés időszakát éli. A szövetség taglétszáma állandóan növekszik, jelenleg meghaladja a háromezretet. Az országban csaknem húsz ezer eszperantista van, akik az eszperantó nyelvet különböző színvonalon beszélik, illetve tanulják. A népes tábor zöme öt világrész szinte valamennyi országának eszperantistáival levelezésben áll. A szövetség és tagsága aktívan részt vesz az Egyetemesek Eszperantó Szövetség tevékenységében.

Nyilvánvalóan ezeknek a tényeknek az elismerése, hogy az Egyetemesek Eszperantó Szövetség 1966. évi világkongresszusának megrendezésére a Magyar Eszperantó Szövetség kapott megbízást. Az 51. eszperantista világkongresszusnak jövő nyáron Budapest lesz a színhelye, egyidejűleg a Nemzetközi Ifjúsági Eszperantó Szövetség 20. kongresszusa Pécsen kerül megrendezésre.

Az eszperantó nyelv növekvő hazai népszerűségében a hivatalos intézmények is szerepet játszanak. Most két esztendője a Művelődésiügyi Minisztérium az általános iskolák felső tagozatait és a középiskolákban a fakultatívan tanulható nyelvek közé iktatta az eszperantót. Erett-ségizni is lehet belőle. Ezekkel a lehetőségekkel az elmúlt évben sok diák élt országjárta. A szövetség tanfolyamai is látogatottak voltak, a hallgatók közül mintegy ezer másfél száz pedagógus nyelvvizsgát is tett.

Idén a mozgalmi tevékenység sikeres megnyilvánulásai voltak a hazai nemzetközi eszperantó táborozások is. A nyár elején, Gyula ünnepi hetének programjában, a Nemzetközi Eszperantó Nyári Egyetemen részt vett külföldi eszperantisták száma meghaladta a százat. Balatonalmádiban, az eszperantista diákok évenként sorra kerülő nemzetközi összejövetelén százhatvanhat angol, belga, francia, holland, in-

diai, lengyel, norvég és román diák vett részt a magyar fiatalok társaságában. A Szegeden megrendezett nemzetközi eszperantó-pedagógusképző táborozás — tavalyi sikere után — idén az Egyetemesek Eszperantó Szövetség által hivatalosnak elismert pedagógusképző, illetve továbbképző fórumként fejtette ki tevékenységét. A táborozáson nyolcvan magyar eszperantista mellett több mint kétszázötven belga, bolgár, csehszlovák, finn, jugoszláv, lengyel, NDK-beli, nyugatnémet, román és szovjet hallgató vett részt.

A Magyar Eszperantó Szövetség publikációs tevékenysége is megéledt az elmúlt esztendőben. Negyedik évenként jelenteti a Hungara Vivo című, harminchat oldalas képes folyóiratot, kiadja a Hungara Esperantista

című havi tájékoztatóját és a szövetség keretében működő Vasutas Szakosztály negyedévenként megjelenő lapját, a Hungara Fervojista Mondo-t.

Az eszperantó nyelvű könyvkiadás újjászervezése most folyik. A közeljövőben „Az ember tragédiája”nak új kiadása jelenik meg eszperantó nyelven, dr. Kalocsay Kálmánnak, az ismert orvos-professzornak, a nemzetközi hírvir eszperantó-műfordító-nak tolmácsolásában. Ugyancsak rövidesen megjelenik eszperantó nyelven egy magyarországi képeskönyv, a Budapest szépségeit ismertető képes kiadvány pedig a közelmúltban került forgalomba. A magyar eszperantisták nyelvészeti és irodalmi tevékenysége a nagyvilágban is elismerésnek örvend. K. G.

Híres szakmák, ádag mesterek

A MAGYARSZÜCS

„Tudvalevő dolog, hogy a suba közönséges bútorarab paraszti embernek. Szék, ágy, párna, dívány, télen kályha, nyáron jégverem az neki. Enni lehet a bőren, meg húst aszalni rajta, és ha belekötik a serdülő legényt, elhagyja a harmadnapos hideg. Azután ha beleültetik a gyereket, az annak gyönyörűség. Meg hát egy suba, egy szépen ki-varrott írhás suba díszruha ünnepnapokon. Cifraszag, tanyai Makart bokréta, ha föl van akasztva a szobában és tekintélyt szerző állapot, ha a ráncai közt komoly állásba helyezi magát a gazda”. — Tömörkény írja így le a subát és a suba viselését egy századeleji elbeszélésében.

Hát a subakészítő szücsök dolgoznak-e még, készítnek-e subát a hajdan híres szegedi szücsök utódai? Szekszárdi Ferenchez, az utolsó szegedi magyarszücshez lá-

togattam el, hogy feleletet adjon a kérdésekre.

Se birkabőr, se kereslet

Szekszárdi mester még alig múlt hatvanéves és rendszeresen dolgozik ma is műhelyében. De új subát már néhány éve nem készített. Nincs hozzá alkalmas birkabőr, meg azután ki veszi már subát? Talán a termelőszövetkezeti juhászok, vagy falusi éjjeliőrök és kocsin-járók? Hídegen télikabátot, esős időben pedig vízhatlan esőkabátot viselnek már ők is. Ugyan a piacozó parasztnak a suba nélkülözhetetlen kellék ma is. Amint az idő hűvösebbre fordul, a piacra árusító termelők kocsián, lován feltűnedezik itt is, ott is egy-egy régi suba, de új már aligha akad.

Ha nem láthatom, legalább mondja el, hogyan készült a suba?

Szekszárdi bácsi csendes szavú, szerény ember, de amikor a subakészítés műveletéről beszél, jobban szaporazza a szót.

Subának a hosszú szőrű rackajuh vagy más néven „csakóvali birká” bőre alkalmas. Ezt a fajtát a környéken már régóta kisorsították a merinójuh tenyésztése. A nyers birkabőr a szücsök először leáztatják és alaposan kimosták. Utána „behú-solták”, azaz lefaragták róla a nyúzókat rajta maradt árvahúst. Ezután csavarták, majd megszárazították. Száradás után „bekelesztették” a bőrt, vasmagval megütötték, majd „kikaszták”. A műhely sarkában most is ott áll a hatalmas „kaszapad”, amin a bőrök kaszá-lását végzik. A bőrtörés és kaszálas bizony nehéz munka volt, alaposan próbára tette a szücsök erejét, különösen, amikor naphosszat ezt csinálták. Ezután festették, összeválogatták a bőrt, majd következett a szabás. Ez mindig a mester munkája. A kiszabott bőrt-keket jellegzetes „vöcvarrás-sal” összevarrták, összeállították a subát, majd kivágták a nyaklyukát, az alját körülrakították, beszegték, fölgombózták, gallérozták és azzal készen volt a suba.

A szegedi suba

Hosszú sora van így tömörítve is a subakészítésnek. Mondom, hogy nem akarom én megtanulni, pedig meny-még ezen kívül is a szücsök! Ott van, például a szabás. Általában azt szokták hinni, hogy ahány „széles” a suba, annyi birkabőrrel készült. Leggyakoribb volt a 7–10 széles suba. Pedig ha jól megnézzük a bőrök állását, másképp volt az... Node ne firtassuk a szücsök műhely-titkait, inkább lássuk, milyen is volt a szegedi suba.

A környékből „kintvaló” nép a sárgás színű, fehér-

Magasabb követelmények a teljesebb biztonságért

Az új munkásvédelmi szabályzattervezetről

Már hírt adtunk róla, hogy Csongrád megyében is megvitatották az új munkásvédelmi tervezetet. A Szakszervezetek Megyei Tanácsa által rendezett megbeszélésen vállalati igazgatók, műszaki vezetők, biztonsági megbízottak, társadalmi munkavédelmi felügyelők és szb-titkárok mondták el véleményüket, javaslatukat az általános balesetelhárító és egészségvédelmi övrendszabály megújításával kapcsolatban.

Veszélyességi fokozatok szerint

A minden szakmára, minden munkára egyaránt vonatkozó általános övrendszabály átdolgozását az tette szükségessé, hogy egyes előírásait túlhaladta az idő. Ugyanakkor új problémákra

is választ kell adni. Időközben több rendelkezést látott napvilágot a vállalatok és szakszervezetek munkásvédelmi tevékenységéről. Ezek — különösen az 1963. évi 34. sz. törvényerejű rendelet — szolgáltatnak alapot a változtatásokhoz. A tervezet és a vélemények országos meghallgatása olyan új balesetvédelmi szabályzat elkészítésére irányul, amely pontos és könnyen érthető, s amellyel minél teljesebben szolgálja a dolgozók érdekeit.

Miben új ez a tervezet? Először is abban, hogy tartalmazza a munkásvédelemben előforduló pontosabb meghatározásokat és alapkövetelményeket is. Tisztázza a biztonságtechnikát, a védőintézkedéseket és a veszélyforrás fogalmát. Az egyes munkákat veszélyességi fokozatokba sorolja, s e szerint határozza meg a biztonságtechnika fokozatait, vagyis, hogy a különböző veszélyeknek milyen intézkedésekkel kell gátat vetni.

A biztonságról gondoskodni kell

Míg az új, jól felszerelt üzemek esetében a legmodernebb biztonságtechnikai megoldásokat és eszközöket is lehet alkalmazni, a régi-eknél a berendezés, a gépek, a munkafolyamatok gyakran kizárják a korszerűbb megoldásokat. Egy fogaskerékrendszer esetében a veszélyforrást többféleképp lehet megszüntetni. „Klasszikusnak” számít az elkerítés, megfelelőbb a nyitható védőburkolat, de a huszadik század közepéhez legmúltabb egy „kényszerkapcsolás” nyitható rendszer alkalmazása, amelynek a burkolat nyitásával egyidőben a berendezés automatikusan kikapcsol. A különbségeket figyelembe véve más és más előírásokat tartalmaz a tervezet aszerint, hogy régi vagy új üzemről van szó.

Simai Mihály

A vásárlók kívánságának megfelelően

A Cipőnagykereskede mi Vállalat kezdeményezése

Szegeden a cipőkiállítás már bezárta kapuit. Mégis, az emberek most is beszélnek róla. Erdemes, hiszen mint ez a közvéleménykutatással egybekötött bemutatás is bizonyítja: a Dél-magyarországi Cipőnagykereskedelmi Vállalat törődik a lakosság igényeivel. Azon van, hogy olyan áru kerüljön a szegedi üzletekbe, amilyen a vásárlók elvárásaihoz.

Ez az utóbbi kiállítás a Dél-magyarországi Cipőnagykereskedelmi Vállalat kezdeményezésénél csak egy állomás. Az idén már többször rendeztek már be-

mutatókat a hazai cipőgyárak termékeiből. Erre meghívták a vásárlókat, és a legjobb cipőipari szakembereket. Értékes szakmai vitákat rendeztek, s nyilván ennek is az eredménye, hogy az idén ősszel és télen tovább bővül a választék. Sok szép női és férfi divatcipő, bundacipő, javított minőségű bel- és külföldi kiscsizma, s több gyermekcipő kerül forgalomba.

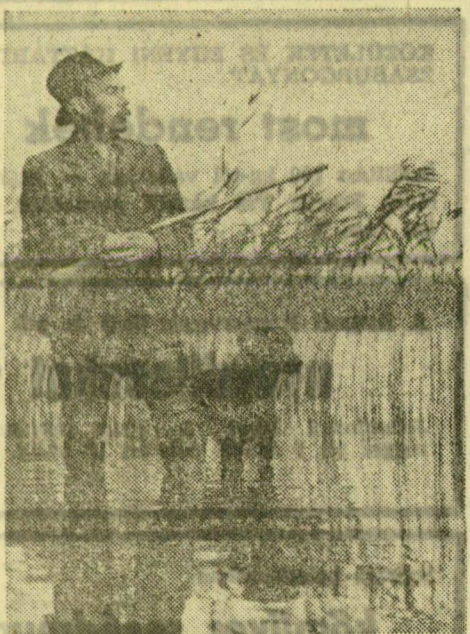
Már az ősz elején forgalomba akarják hozni a bundacipőket és a csizmákat is. Lesz elegendő hó- és sár-cipő. Az igények szerint jobb lesz a gyermekcipő-ellátás is.

Kezdődik a vadászdíjny

Szeptember elsején kezdődik a vadliba-vadászat, majd októberben az apróvadász-területeket szállják meg a vadászok, hogy a színes tollú falcánokat, foglyokat ejtsenek. Legnagyobb táborra ennek a vadászatnak van.

Novemberben kezdődik azután a nem kevésbé izgalmas nyúl-vadászat. A vadásztársaságok a falcán, fogoly, mezei nyúl jelentős részét hálával fogják be, és élve szállítják a MAVAD-nak. A külkereskedelmi vállalat szinte minden nyugati országba exportálja az egészséges, telivér magyar apróvadat, a nyugati országok vadainak vérfelfrissítése céljából. Nép-gazdaságunknak ez az akció jó hasznát hoz. Egy élő nyúlért 18 dollárt, élő fogolyért 8 dollárt, élő falcánért pedig 4–6 dollárt fizetnek.

A 760 magyar vadásztársaság 13 millió katasztrális hold vadászterületet bérlet az államtól. Vadászaink táborra 21 ezer tagot számlál. Köztük több mint ezer a hivatalos vadász, illetve vadőr. A társaságok tagjai csak vizsgázott vadászok lehet-

Vadkacsalesen

nek, akik a Magyar Vadászok Országos Szövetsége által szervezett tanfolyamot kötelesek elvégezni.

A vadászatokra mindig terv szerint készülnek a társaságok, és a vadászok kötelesek elvégezni mindazt a társadalmi munkát, amely területükön adódik. Gondoskodnak a vadak téli etetéséről, a vadgazdasági berendezésekről, a vadászházak, magasházak, szőlők, cserkő utak építéséről, rendben tartásáról. Állandóan írtják a dűvadat, a rókat, szarkát, vadásznót, segítve ezzel a termelőszövetkezeteket, állami gazdaságokat a vadkárok elhárításában.

A konyhába besompolygott az alkony. Az öregasszony csendesen sóhajtozott, s aztán így szólt:

— Mert az édesanyák sorsa olyan, mint a gyümölcsfáké: Mire megjön az ősz, az élet elviszi a természet. Ott áll szedett, egymagában és ágbogain már csak az ősi szél hintáz. Felneveltem én is hatot. Most, két éve a legkisebbet is vitte az élet. A jó uramat meg a halál. De az isten panaszként ne vegye, már amit mondok. Amúgy megvan nekem mindenem. Az egyik gyerek pénzét küld, a másik meleg ruhát. Margitkám egy rádiót vett nekem. Néha meglepő-gatnak. Hozzák az unokákat. Ilyenkor kisüt a nap. Úgy

A legkisebb fiú

érezem, még távolabb van a tél, de ha magamra maradok, csak didergek. Nem esik jól az étel, s az éjszakák sem hoznak nyugalmat. De hát ez már csak volt. Itt a levél. Az aranyiszvú Janikám írta. A legkisebbik fiam, aki még katona, de ősz-lesezerel és hazajön. Mondtam a tisz-elnöknek, hogy nekem most több szalma kell. A ténéken bor-júját megtartom. A fiam biztosan szerez egy kocát. Ha lehet, a földjáradékba adjanak egy kis takarmányt. Igérte az el-nök, mert neki is írt a gyerek. Azok is várják a Janimat. Kell Mesterséget tud. Kell

nekik a gépekhez ér-tő ember.

Hát így. Kisüt én-rám még újra a napocska. Hazajön a legkisebbik fiú. Lesz itt ebben a hajlékban újra gyermek-kacagás. Csak már jönnének. Tolnám a napokat, mert úgy nő a szívem alatt az öröm, hogy most már ez lesz a baj. Nehezen bírok én már a boldogsággal. Mondom magamban: ne lebegj annyit, Erzsi. Új le inkább a sámlira, ott várd be nyugodtan azt a napot. De hát csak megyek, jövők, mert sok mindent kell megintézni. Aztán hallgatni sem tudok. Jobb, ha kibeszélhetem magam az ember. Nagy öröm ez. Nem fér a szívembe... Hát csak azért mondtam el azért, mert is. Dávid József